

Vývoj tenisového dvorce

Původně se tenis hrál v královských míčovnách na dřevěné palubové podlaze. Nejstarší míčovna s rozměry byla zaznamenána v Londýně v roce 1529. Tento dvorec měl na délku 29,29 m a šířku 9,77 m. Mnohem větší míčovna byla v Louvru z roku 1555, která měla na délku 36, 93m a na šířku 12, 24 m. Poté se rozměry dvorce několikrát měnily až do roku 1877, kdy se konal první Wimbledon na obdélníkovém hřišti o rozměrech 23, 77 x 8, 23 m. Tento rozměr je pečlivě střežen až do dnes.

Během historie se měnila i výška sítě. Například nařízení z šestnáctého století stanovovalo, že síť nesmí být zcela napnutá, ale má tvořit oblouk. Výška sítě uprostřed má dosahovat po prsa hráčů. V roce 1883 byla síť snížena na 91 cm uprostřed a 123 cm u postranních sloupců. Netrvalo dlouho a bylo rozhodnuto a zaneseno do pravidel, že délka sítě má být 12,8 m, postranní sloupky 1,07 m a uprostřed je síť stažena páskem na 91 cm.

Travnaté tenisové dvorce

Z míčovny se tenis přesunul do přirozenějšího prostředí, a to na čerstvý vzduch. To však přinášelo řadu nových úskalí, zejména počasí. Hru najednou začaly ovlivňovat vítr, vlhkost dešť. Nejdůležitější otázka byla, na čem hrát? Jaký materiál bude mít dostatečné herní vlastnosti a současně bude dobře dostupný? Odpověď opět nabídl organický materiál, a tím je nejpoužívanější sportovní povrch na světě - tráva. Hra probíhala na čerstvě posekaném trávníku. Nebo jednoduše na vesnické louce. Jak to bývá u všech vynálezů, i zde probíhaly snahy o zlepšení vlastností tohoto přírodního povrchu. Podklad byl později opatřen drenáží, aby dešťová voda mohla průběžně odtékat a bylo možné hrát brzy i po vydatné bouřce. Používaly se odolnější směsi trav, protože na travnatá hřiště chodilo čím dál tím více lidí, aby si tenis zahráli. Zrodil se problém opotřebovanosti jako důsledek vysoké herní intenzity. Trávník nesnese neustále se zvyšující herní zátěž, vyšlapává se na základních čarách a hráč se náhle octne na hlíně. To vedlo k dalšímu objevu. Byl vynalezen antukový podklad.

Antukové tenisové dvorce

Antukové hřiště bylo vynalezeno v Německu panem Beckerem. Daný povrch se stal pro svoje specifické herní vlastnosti oblíbeným, a to díky antuce, která umožňuje skluz hráče. Děkyněmu je hráč schopný být daleko dříve u míče. To dalo tenisové hře daleko větší rozměr. Antuka je prach, který vzniká při rozdrolení čerstvě vypálené jílové tašky nebo cihly. Tedy je to materiál, který vzniká jako odpad výroby cihel a střešních tašek. Proto byl materiál velmi dostupný a finančně nenáročný. Při testování se došlo k závěru, že nejvhodnější je dvoucentimetrová vrstva antuky položená na kvalitní drenáži, kterou tvoří škvára a štěrk. Nevýhodou antukového dvorce je jeho náročnost na údržbu. Především se antuka musí udržovat neustále ve vlhkém stavu, aby se neprášilo a jemnou antuku neodnesl vítr. To je hlavně ve slunných oblastech bez srážek velmi obtížné. V první řadě fyzicky, protože kurt za slunného počasí vyžaduje kropit jednou za půl hodiny, v druhé řadě je to velmi finančně náročné, neboť je voda drahá.

V Německu byl díky poklesu spodních vod vydán koncem sedmdesátých let 20. století zákaz kropit sportovní plochy.

Tvrdé povrchy tenisových dvorců

V jižní Evropě vznikla snaha nahradit nedostatky antuky tím, že začali stavět hřiště s tvrdými povrchy z betonu nebo asfaltu, která nebyla náročná na údržbu. Takový kurt není třeba vůbec kropit drahou vodou. Je ale tvrdý jako vyasfaltované parkoviště. Aby se alespoň psychologicky přiblížil původnímu tenisovému hřišti, bývá natírán dynamickou, elastickou zelenou barvou. Přesto je pořád tvrdý jako kámen, což představuje velký nárok na tělo hráče. V osmdesátých letech východisko opět nabídla syntetika a vynález umělé trávy vysypané křemičitým pískem. Tento povrch vykazuje všechny pozitivní vlastnosti předchozích materiálů. Díky písku se na něm dá sklouznout, a to šetří naše tělo. Navíc nevyžaduje téměř žádnou údržbu a umožňuje hru za každého počasí, dokonce i při teplotách blížících se nule. Další výhodou je jeho finanční nenáročnost, pořizovací náklady jsou sice vyšší než u dvorce antukového, ale za údržbu nezaplatíme skoro nic. Tento povrch se stal velmi populární především v rekreačním tenise a rozšířil se po celém světě.

Novodobý vývoj tenisových kurtů

Světová tenisová organizace dosud nevydala pravidlo, které by sjednotilo hrací povrchy na turnajích. To dodává vrcholovému tenisu velký náboj a atraktivnost pro diváky. US Open a Australian Open se hrají na tvrdých površích, to je především dáno tamějšími klimatickými podmínkami. Angličané zůstali věrní svému tradičnímu, ale náročnému povrchu – trávě. Ve Francii se hraje na královně tenisových površích - antuce. Jelikož tyto povrchy mají odlišné herní vlastnosti, musí být profesionální hráči univerzální a musí svoji hru přizpůsobit danému povrchu.

V Evropě dosud převládají antukové tenisové dvorce, které jsou výhodné pro své levné pořizovací náklady, ale mají náročnou údržbu. Původní postranní čáry z vápna nahradily čáry plastové. Tyto čáry jsou celosezónní oproti vápenatým lajnám, které se musí upravovat po každé herní hodině.

V poslední době se rozšířily umělé hrací povrchy, především v zastřešené formě. Díky tomu mohou hráči zdokonalovat svoje schopnosti na všech typech hracích površích a být tak dokonale připraveni na turnaje i během zimního období.

Dnešní podmínky nám dovolují si zahrát na jakémkoliv povrchu a při každém počasí, vše za přijatelné ceny.

Rozměry tenisových dvorců

Dvorec pro dvouhru je obdélník 23,77 m dlouhý a 8,23 m široký. Pro čtyřhru je široký 10,97 m. Dvorec je uprostřed předělen sítí zavěšenou na kovovém laně, které přechází přes dva sloupky nebo je k nim připevněno ve výšce 1,07 m.

Síť musí být napjata tak, aby zcela vyplňovala plochu mezi oběma sloupky a musí mít oka tak malá, aby jimi míč nemohl projít. Výška sítě uprostřed je 0,914 m, kde je pevně stažena dolů popruhem. Kovové lano a horní okraj sítě jsou potaženy páskou. Popruh i páska jsou zcela bílé. Maximální průměr provazu nebo kovového lana je 0,8 cm. Maximální šířka popruhu je 5 cm. Páska je široká nejméně 5 cm a nejvýše 6,35 cm na obou stranách. Pro zápasy čtyřhry jsou středy sloupků umístěny 0,914 m vně dvorce pro čtyřhru na obou stranách.

Čáry, které ohraničují koncové strany dvorce, se nazývají základní čáry. Čáry ohraničující boční strany dvorce se nazývají podélné čáry. Ve vzdálenosti 6,40 m od sítě jsou rovnoběžně se sítí a mezi podélnými čarami nakresleny čáry pro podání. Prostor po obou stranách sítě mezi čarami pro podání a podélnými čarami je rozdělen na dvě poloviny střední čarou pro podání, která je nakreslena uprostřed mezi podélnými čarami a rovnoběžná s nimi. Každá základní čára je rozdělena v polovině střední značkou 10 cm dlouhou, vyznačenou kolmo dovnitř dvorce rovnoběžně s podélnými čarami pro dvouhru. Střední čára pro podání a

střední značka jsou široké 5cm. Ostatní čáry dvorce jsou široké 2,5 cm až 5 cm, krom základních čar, které mohou být až 10 cm široké. Všechny rozměry se počítají k vnějšímu okraji čar a veškeré čáry dvorce mají stejnou, barvu, která jasně kontrastuje s barvou povrchu.

Světová tenisová organizace rozděluje tři kategorie herních povrchů :

- a) kategorie 1: pomalé povrchy – antukové povrchy,
- b) kategorie 2: středně rychlé – umělé tvrdé povrchy,
- c) kategorie 3: rychlé povrchy – travnaté povrchy.

Charakteristika tenisového dvorce

Užívané umělé herní povrchy

Classic Clay

Umělý tenisový povrch Classic Clay byl nově klasifikován Mezinárodní tenisovou federací v kategorii 1 jako pomalý povrch. Povrch se vlastnostmi velmi podobá antukovému dvorci. Je určen pro venkovní i vnitřní užití. Odraz míče je stejný jako na antukovém dvorci a povrch hráčům umožňuje dokonalý skluz, stejně jako při hraní na antuce. Povrch je mírně elastický, odolný proti povětrnostním vlivům, propustný pro vodu, snadný na údržbu. Není nutná jarní údržba jako u běžných antukových dvorců.

Durflex

Tenisový povrch na bázi pružných akrylátů na pružné podložce v síle 4 mm. Tento povrch je klasifikován Mezinárodní tenisovou federací do kategorie 2 jako středně rychlý. Povrch je určený na vrcholovou přípravu a soutěže, ale jeho vlastnosti, zejména pružnost, ocení i rekreační hráči. Povrch je odolný proti povětrnostním vlivům, nepropustný pro vodu, bez údržbový. Povrch je i za vlhka neklouzavý.

Greenfields

Umělý tenisový trávník s kombinovaným vsypem křemičitého písku a přírodní kaučukové pryže. Tento povrch spadá do kategorie 3, rychlé povrchy. Svými vlastnostmi se podobá přírodní trávě, ale vykazuje pravidelný odskok míče. Povrch umožňuje dobrý skluz díky křemičitému písku. Výsledný povrch je mírně elastický, odolný proti povětrnostním vlivům, propustný pro vodu, snadný na údržbu.

Shrnutí

Povrch dvorců se nejvýrazněji podílí na charakteru celé hry, udává její rychlost, styl i taktiku. Proto povrchy během svého vývoje udávaly tempo vývoje všem herním komponentům. Dnešní vrcholoví tenisté musí znát charakter a vlastnosti každého povrchu, aby mohli být co nejúspěšnější na světovém okruhu, jelikož se turnaje hrají na površích různého typu. Na antukových dvorcích převládají dlouhé výměny, protože míč po odskoku je velmi pomalý. Povrch však umožňuje dobrý skluz, což znamená větší rozsah hráče v herním poli.